

VR-YHTYMÄ OY
Toimintakertomus ja tilinpäätös
tilikaudelta
1.1.–31.12.2016

Sisällys

Markkinatilanne ja toimintaympäristö.....	3
Konsernin liikevaihto, tulos ja rahoitusasema	3
Matkustajaliikenne.....	3
VR Transpoint	4
VR Track	4
Oma pääoma	5
Olennaiset tapahtumat tilikaudella.....	5
Investoinnit ja kalustohankinnat.....	7
Konsernirakenteen muutokset ja kiinteistöjärjestelyt	7
Turvallisuus	8
Ympäristö.....	8
Arvio liiketoiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	9
Henkilöstö	9
Palkitseminen	11
Johto ja tilintarkastus.....	11
Merkittävät tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat	12
Alkaneen vuoden näkymät.....	12
Hallituksen esitys voittovarojen käsittelystä.....	13

Markkinatilanne ja toimintaympäristö

VR:n matkustajaliikenteessä kaukoliikenteen markkinatilanne jatkui tiukkana Suomessa kaukoliikenteen hintakilpailun kiristyessä edelleen. Kotimaan kaukoliikenteen kilpailukykyä vahvistettiin laskemalla lipunhintoja pysyvästi ja selkiyttämällä hinnoittelun rakennetta helmikuussa. Merkittävästi alentuneet hinnat käänivät markkinaehtoisen liikenteen matkamäärät kasvuun, erityisesti suurten kaupunkien välisillä ydinreiteillä. Alempi hintataso kuitenkin laskee odotetusti liikevaihtoa. Liikevaihdon laskuun vaikuttivat myös liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) ostoliikenteen leikkaukset maaliskuussa 2016. Allegron matkustajamäärät kääntyivät nousuun toukokuusta alkaen. Lähiliikenteessä solmittiin Helsingin Seudun Liikenteen (HSL) kanssa jatkosopimus kesään 2021 asti, jolloin HSL:n kilpailuttama lähiliikenteen sopimus astuu voimaan.

Matkustajaliikenteessä juna kilpailee sekä muiden joukkoliikennemuotojen että yksityisautoilun kanssa. Matkustajamääriin vaikuttavat muun muassa kulutus- ja matkustustottumukset, väestön alueellinen jakautuminen, eri liikennöintimuotojen, väylästöjen ja liikennepalveluiden kehitys sekä kuljetusmuodon ympäristöystävällisyys. Palveluiden kysyntään vaikuttavat erityisesti hinnoittelu, matka-ajat sekä saatavuus – mutta myös mukavuus, täsmällisyys ja koko matkustuskokemuksen sujuvuus ja helppous.

Logistiikassa yleinen markkinatilanne on ollut tiukka jo parin vuoden ajan, ja se on näkynyt VR Transpointissa alentuneina rahtihintoina ja koventuneena kilpailuna. Suhdannetilanne on parantunut vuoden 2016 alusta alkaen, mutta kuljetuspalveluista on edelleen ylitarjontaa osassa kuljetusvirtoja.

VR Track keskittyy infrahankkeiden elinkaaren mukaisesti tuottamaan suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon palveluita Suomen ja Ruotsin markkinoille. Radan rakentamisen ja kunnossapidon markkinoiden kilpailu on edelleen kiristynyt ja jokainen työ voitetaan tarjouskilpailun kautta.

Konsernin liikevaihto, tulos ja rahoitusasema

Konsernin liikevaihto vuonna 2016 oli 1 186,7 miljoonaa euroa (1 231,4 milj. euroa vuonna 2015) ja laskee edellisvuodesta 3,6 prosenttia. Pääosa erosta selittyy matkustajaliikenteen kaukoliikenteen hintatason laskulla.

Konsernin liikevoitto oli 43,3 miljoonaa euroa (65,4 milj. euroa).

Liikevoitto 2016 oli vahva kaikissa Suomen liiketoiminnoissa. Konsernin tulosta kuitenkin heikensi VR Trackin Ruotsin tytäryhtiön VR Track Sweden Ab:n tappiot, jotka syntyivät pääosin yhdessä kunnossapitoprojektissa. Kyseinen projekti on sovittu päätettäväksi etuajassa. Vuoden 2016 tulokseen on kirjattu tappiot myös projektin tulevien vuosien osalta.

Matkustajaliikenne

VR:n matkustajaliikenteen liikevaihto oli 502,0 miljoonaa euroa (534,8 milj. euroa), ja liikevaihdon lasku oli 6,1 prosenttia. Lukuun sisältyy junaliikenteen liikevaihdon laskua 7,9 prosenttia ja linja-autoliikenteen laskua 1,3 prosenttia. Ravintolapalveluita

tarjoavan Avecran liikevaihto kasvoi 2,2 prosenttia, erityisen voimakasta kasvu oli junapalveluissa.

Matkustajaliikenteessä tehtiin 117,9 miljoonaa matkaa vuonna 2016. Matkamäärät kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 6,7 prosenttia. Junaliikenteessä tehtiin 82,1 miljoonaa matkaa ja määrä kasvoi edellisvuodesta 9,0 prosenttia. Linja-autoliikenteessä tehtiin 35,8 miljoonaa matkaa ja kasvua oli 1,7 prosenttia.

Kaukoliikenteessä matkat kasvoivat 2,8 prosenttia huolimatta LVM:n ostoliikenteen merkittävistä leikkauksista. Markkinaehtoisen liikenteen matkat kasvoivat 8,4 prosenttia. Suomen ja Venäjän välisen Allegro-liikenteen matkat kasvoivat 8,2 prosenttia.

Markkinaehtoisen liikenteen täyttöaste kasvoi selvästi, ja oli 41,7 prosenttia. Lähiliikenteen matkat kasvoivat 10,2 prosenttia erityisesti Kehäradan liikenteen ansiosta.

Matkustajaliikenteen tulos oli 16,6 miljoonaa euroa (9,9 milj. euroa). Kaukoliikenteessä vuonna 2015 toiminnan tehostamiseksi käynnistetty kilpailukykyohjelma laski kustannuksia 41,9 miljoonaa euroa. Tavoitteeksi asetettu 50 miljoonan euron kustannusten lasku tulee toteutumaan täysimääräisesti 2017 aikana. Tehostamistoimet ovat mahdollistaneet lipunhintojen laskun. Myös lähiliikenteessä aiemmin aloitetut tehostamistoimet jatkuivat.

Kaukoliikenteen täsmällisyys 2016 oli 86,0 prosenttia (87,2%) ja lähiliikenteen 95,5 prosenttia (94,7%). Täsmällisyyteen vaikuttivat kalusto- ja turvalaiteviat sekä lähes läpi vuoden jatkuneet ratatöiden aiheuttamat tilapäiset nopeusrajoitukset.

VR Transpoint

VR Transpointin liikevaihto oli 380,7 miljoonaa euroa ja nousi edellisvuodesta 0,1 prosenttia (380,5 milj. euroa). Rautatielogistiikan liikevaihto nousi 3,0 prosenttia ja autoliikenteen laski 9,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. VR Transpointin liikevoitto oli 34,5 miljoonaa euroa (27,0 milj. euroa).

VR Transpointin kuljetukset koostuvat pääsääntöisesti kemiallisen ja mekaanisen metsäteollisuuden sekä metalli-, kemian- ja rakennusteollisuuden raaka-aineista ja tuotteista. VR Transpointin kuljetusvolyymit vuonna 2016 nousivat 7,6 prosenttia edellisen vuoden tasosta ja olivat 41,3 miljoonaa tonnia (38,4 miljoonaa tonnia).

Rautatielogistiikka paransi tulostasoaan toiminnan operatiivisella tehostamisella, joka myös mahdollisti panostamisen hintakilpailukykyyn.

VR Track

VR Trackin liikevaihto oli 294,3 miljoonaa euroa (300,5 milj. euroa) ja laski edellisvuodesta 2,1 prosenttia. VR Trackin liiketulos oli -14,1 miljoonaa euroa (18,1 milj. euroa). Tappio syntyi pääosin VR Trackin Ruotsin tytäryhtiön VR Track Sweden AB:n yhdessä projektissa, joka on yhteistyössä tilaajan kanssa sovittu päättymään huhtikuun 2017 lopussa. Projektin päättymiseen asti ennakoitut tappiot on kirjattu tilikauden tulosta rasittaen pakollisiin varauksiin. VR Track Swedenissä on käynnissä muutosohjelma kannattavuuden kehittämiseksi.

Suomessa VR Trackin rakentamisen liiketoiminta kehittyi positiivisesti, ja liikevaihto nousi 11,1 prosenttia edellisvuodesta. Myös infrahankkeiden suunnitteluliiketoiminta kehittyi hyvin ja nousua oli 14,2 prosenttia.

Liitetietojen kohdassa 23 on esitetty muut tunnusluvut.

Oma pääoma

Yhtiöllä on 2 200 000 osaketta. Yhtiön osakepääoma on 370 013 438,22 euroa. Emoyhtiön jakokelpoiset varat vuoden lopussa olivat 91,8 miljoonaa euroa.

Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Matkustajaliikenteessä helmikuussa 2016 tehty kaukoliikenteen hinnoittelu-uudistus vaikutti odotetusti ja matkamäärät lähtivät kasvuun. Vuonna 2015 toiminnan tehostamiseksi kaukoliikenteessä käynnistetty kilpailukykyohjelma toteutui tavoitellussa laajuudessaan, ja sillä tullaan saavuttamaan 50 miljoonan euron vuosittaiset säästöt. Osana ohjelmaa käydyt yhteistoimintaneuvottelut saatiin vietyä loppuun ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Kotimaan kaukoliikenteessä toteutettiin vuoden aikana useita muutoksia aikatauluihin ja liikenne rakenteeseen. Kesäkuussa useita reittejä nopeutettiin ja suorien yhteyksien määrää lisättiin, minkä seurauksena keskinopeus on kasvanut rataverkostolla 113 km/h:ssa (2015 106 km/h). Osto- ja velvoiteliikenteen vuoroja vähennettiin maaliskuussa, mikä johtui LVM:n ostoliikennemäärärahojen leikkauksista. LVM antoi VR:n velvoiteliikenteen sisällöstä uuden päätöksen joulukuuhun 2017 asti. Uusi velvoiteliikenne rakenne ja markkinaehtoisien liikenteen lisävuorot toivat satoja junavuoroja viikossa lisää eri puolilla Suomea.

Kaukoliikenteen mittavat kalustoinvestoinnit etenivät, ja liikenteeseen tuli vuoden aikana 10 uutta makuuvaunua.

Lipunmyynti on siirtynyt voimakkaasti itsepalvelukanaviin, joiden osuus myydyistä matkoista on jo 80,5 prosenttia. Eniten kasvoi mobiilikanava, jossa kasvua oli 80,6 prosenttia.

Lähiliikenne ja HSL tekivät uuden viisivuotisen suorahankintasopimuksen 1.4.2016 alkaen. Sopimuksen myötä lähiliikenne valmistautuu uuden asiakaspalvelumallin käyttöön. Lipunmyynti siirtyy myös lähiliikenteessä digitaalisiin kanaviin: syksyllä julkaistiin uusi VR Lähijunat -mobiilisovellus ja kertaliput tulivat myyntiin vr.fi -verkkokauppaan.

Pohjolan Kaupunkiliikenteen liikevaihto kasvoi vuositasolla 1,7 prosenttia. Kasvu ajoittui pääosin syksyyn, kun uudet liikennöintisopimukset Espoon ja Helsingin liikenteessä käynnistyivät elokuussa ja Länsimetron viivästys toi yhtiölle lisää linja-autoliikennettä. Uuden liikenteen myötä autokalustoa hankittiin 26 prosenttia lisää ja uusia kuljettajia palkattiin 170.

Avecran myynti kasvoi voimakkaasti sekä kotimaan junissa että Allegrossa. Ravintolapalvelut ovat kesäkuusta lähtien tarjolla kaikilla kotimaan kaukoliikenteen reiteillä. Myös Avecrassa kiinnitettiin huomiota asiakaspalvelun parantamiseen. Samalla työstettiin uutta junakonseptia, joka muuttaa kotimaan junien ruoka- ja kahvilatarjontaa sekä ravintolaympäristöä. Konsepti toteutetaan vuodesta 2017 alkaen. Vuoden 2016 aikana Avecran hallintoa supistettiin ja toiminta sopeutettiin vastaamaan paremmin uusia strategisia tavoitteita. Pasilan aseman yksiköt sulkeutuivat uuden Pasilan aseman työmaan takia.

VR Transpointissa volyymien selvään nousuun vaikuttivat asiakkaiden lopputuotteiden parempi menekki ja parantunut hintakilpailukyky. Rautatielogistiikan myönteiseen volyymikehitykseen vaikutti erityisesti selvä kasvu Venäjän tuonti- ja transitokuljetuksissa.

Metsäteollisuuden volyymit kasvoivat ilahduttavasti. Metalliteollisuuden kuljetuksissa oli onnistumisia, mutta toisaalta myös toteutunutta volyymiriskiä raaka-aineiden hintojen laskun myötä. Kemianteollisuuden tuonnin volyymien vaihtelu vuoden sisällä johtui osittain saatavuusriskeistä asiakkaiden omilta toimittajilta.

Rautatielogistiikan operatiivisen tehokkuuden myönteinen kehitys jatkui myös vuonna 2016. Toiminnan tehostamisen ansiosta saavutettiin aiempaa parempi kustannustehokkuus. Suunnittelun ja työmenetelmien kehittäminen sekä teknologian parempi hyödyntäminen mahdollistivat junien keskipainon kasvun ja junakilometrien sopeuttamisen. Tämä positiivinen trendi on jatkunut vuodesta 2012 lähtien. Sähkövedon osuus kuljetuksissa kasvoi ennätystasolle, 76 prosenttiin.

Kotimaan maantielogistiikan uusi terminaali avattiin Riihimäellä. Rautatie- ja maantiekuljetuksia yhdistävän Rail&Road -konseptin mukainen liikenne kasvoi selvästi.

VR Transpoint asiakastyytyväisyys parani. Uudistuneessa tutkimuksessa saatiin kokonaisarvosana 3,85 asteikolla yhdestä viiteen, kun edellisen vuoden vertailukelpoinen tulos oli 3,82.

Rautatielogistiikan täsmällisyys laski hieman, mutta säilyi hyvällä tasolla ja oli 91,2 prosenttia (93,1). Tavoite oli 91,9 prosenttia 30 minuutin toleranssilla.

Suomessa VR Track menestyi suurissa ratahankkeissa vuonna 2016. Vuoden aikana voitettiin Oulu–Kontiomäki päällysrakenneurakka 3 ja Riihimäki–Tampere turvalaitteiden uusinta, joka toteutetaan konsortiossa yhdessä Siemens Oy:n kanssa. Lisäksi jo edellisvuonna voitettujen allianssihankkeiden, Tampereen raitiotien ja Äänekosken biotuotetehtaan rautatieyhteyksien parantamisen toteutusvaiheet käynnistyivät. Vuoden aikana suurimmista kohteista saatiin päätökseen Vaala–Kivesjärven päällysrakenneurakka 2, Kokkola–Riippa rakennusurakka 1 ja Ruha–Lapua rataurakka.

Suunnittelun merkittävimpiä kohteita olivat Tampereen Raitiotieallianssi ja Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteyksien ratahankkeen suunnittelu. Suomen Kunnossapidossa päättyi rataverkon kunnossapitoalueen 6 ylläpitosopimus ja käynnistyi rataverkon kunnossapitoalueen 2 ylläpitoallianssin kehitysvaihe. Ratamateriaalien toimitukset jatkuivat hyvällä tasolla ja Haapamäen kyllästämön käyttöaste oli parempi kuin edellisvuonna. Ruotsissa kunnossapitoalueen Södra

Stambanan sopimus päätettiin yhdessä tilaajan Trafikverketin kanssa keskeyttää päättymään huhtikuussa 2017.

Suomessa VR Trackin vastuulla olevilla radan kunnossapitoalueilla havaittiin puutteita vaihteiden kunnossapidossa. Puutteet on korjattu syksyn 2016 aikana ja toimintatapoja ja työmenetelmiä on parannettu.

Syyskuussa VR Track Oy:n toimitusjohtaja Ville Saksi irtisanoutui. VR Trackin vt. toimitusjohtajan tehtävää hoiti VR Groupin lakiasiaintoimitusjohtaja Teemu Sipilä ja marraskuun lopulla uudeksi toimitusjohtajaksi nimettiin Harri Lukkarinen. VR Track Sweden AB:n johdossa aloitti syyskuussa toimitusjohtaja Mattias Hörling.

Kesäkuussa 2016 VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtaja Mikael Aro irtisanoutui ja jatkoi työskentelyä kuuden kuukauden irtisanomisajan loppuun. Lokakuussa VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtajaksi nimitettiin Rolf Jansson.

Investoinnit ja kalustohankinnat

Konsernin kokonaisinvestoinnit vuonna 2016 olivat 123,1 miljoonaa euroa (119,8 milj. euroa). Kokonaisinvestoinneista leasingosimusten osuus on 21,5 miljoonaa euroa (29,8 milj. euroa). Investoinnit junakalustoon olivat 59,0 miljoonaa euroa (70,6 milj. euroa). IT-investointeja oli 19,0 miljoonaa euroa (15,5 milj. euroa) ja kiinteistöihin kohdistuvia investointeja 20,3 miljoonaa euroa (17,6 milj. euroa).

Tärkeimmät investointikohteet olivat matkustajaliikenteen uudet ohjaus- ja makuuvaunut, Pohjolan Liikenteen bussihankinnat sekä VR Transpointin kalusto. Uusien sähkövetureiden vaikutus vuoden 2016 investointeihin oli vielä melko pieni, mutta niiden vaikutus kasvaa voimakkaasti lähivuosina. Muut investointimenot olivat pääosin käyttöomaisuuden korvausinvestointeja.

Konsernirakenteen muutokset ja kiinteistöjärjestelyt

Huhtikuussa perustettiin Ruotsiin suunnitteluliiketoimintaa varten VR Track Oy:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö VR Infrapro AB.

Kesäkuussa ZAO ATV:n yhtiömuoto ja nimi muuttuivat AO Transpoint Internationaliksi. AO Transpoint International on Transpoint International (FI) Oy:n 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö.

Heinäkuussa myytiin osakkuusyhtiö Vossloh Cogifer Finland Oy:stä 10 prosentin osuus ja lokakuussa Vossloh Rail Services Oy:stä 10 prosentin osuus.

VR Track Oy:n Viron tytäryhtiön, VR Track Estonia AS:n, ja Viron sivuliikkeen toiminta lopetettiin vuonna 2016.

Vuonna 2016 kiinteistöjen myyntivoittoja kertyi 14,0 miljoonaa euroa (17,4 milj. euroa).

Turvallisuus

Konsernin tapaturmataajuustavoite saavutettiin. Toteuma oli 13,0 ja tavoite 15,5 (tapaturmat/miljoonaa työtuntia kohden). Tapaturmien määrän alentamiseksi tehdään jatkuvasti määrätietoisesti työtä.

Vuoden 2016 aikana ei sattunut yhtään matkustajien tai henkilökunnan kuolemaan johtanutta onnettomuutta juna- tai vaihtotyöliikenteessä. Vakavin vaaratilanne oli elokuussa sattunut tavarajunan törmäys tyhjiin tavaravaunuihin Oulun ratapihalla.

Poikkeamien määrä vaihtotöissä laski. Junaliikenteen osalta poikkeamien määrä puolestaan nousi erityisesti väärin kulkuteiden, seis-opasteiden ohitusten ja törmäysten osalta. Rautatieturvallisuuden kehittämiseksi laadittiin loppuvuodesta 2016 erityinen toimenpideohjelma, joka ulottuu vuodelle 2017.

Esimiehet pitivät turvallisuustuokioita viime vuotta enemmän turvallisuuskulttuurin parantamiseksi ja myös henkilöstön tekemien turvallisuushavaintojen tavoitemäärää ylitettiin selvästi.

Ympäristö

Konsernissa on yhteinen ympäristöjohtamisjärjestelmä, joka noudattaa ISO 14001 -standardin vaatimuksia ja soveltamisohjeita. VR-konserni jatkoi kuluneena vuonna ympäristölupaustensa toteuttamista. Junaliikenteen hiilidioksidipäästöt pienenivät 5 prosenttia vähentyneen dieselpolttoaineen kulutuksen ansiosta. Uusiutuvan energian osuus rautatieliikenteessä nousi 72 prosenttiin (71 %).

Pilaantuneen maaperän tutkiminen ja kunnostaminen muodostavat taloudellisesti merkittävän osan konsernin ympäristötoiminnasta. Maaperään ja pohjavesiin liittyvien toimenpiteiden kustannukset olivat 1,1 miljoonaa euroa (1,1 milj. euroa).

Ympäristölupaustensa mukaisesti VR-konserni haluaa toimia entistä energia- ja materiaali-tehokkaammin sekä lisätä uusiutuvan energian osuutta. Konsernissa huolehditaan siitä, ettei kuljetuksissa tai muussa toiminnassa tapahtuisi ympäristöä pilaavia kemikaalivuotoja. Lisäksi tavoitteena on, että asiakkaat ovat tyytyväisiä asemien ja junien siisteyteen.

VR Group allekirjoitti keväällä 2016 sopimuksen junaliikenteen taloudellista ajotapaa ohjeistavan järjestelmän toteuttamisesta kahden yhteistyökumppanin kanssa. Junaliikenne kuluttaa kolme neljäsosaa koko VR Groupin energiankulutuksesta. Loppuosa energian kulutuksesta menee konepajojen, varikoiden, autoliikenteen ja kiinteistöjen ylläpitoon. Taloudellisen ajotavan ohjausjärjestelmä parantaa junaliikenteen taloudellisuutta, täsmällisyyttä ja luotettavuutta. Järjestelmää testattiin koeajoissa vuoden aikana.

VR-konsernin ympäristötoiminta, tunnusluvut ja vuosiksi 2013–2020 annetut ympäristölupaukset esitellään vuosiraportin yhteydessä vastuullisuusraportissa.

Arvio liiketoiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä

VR:n matkustajaliikenteessä suurimmat liiketoimintojen riskit liittyvät kireään kilpailutilanteeseen sekä kilpailun avautumiseen. Matkustajaliikenne varautuu rautateiden henkilöliikenteen avautumiseen kilpailulle. VR:llä on vuoden 2024 loppuun asti voimassa oleva yksinoikeus rautateiden matkustajaliikenteeseen, mutta liikenne- ja viestintäministeriö on ilmoittanut, että sen tavoitteena on nopeuttaa kilpailun avautumista raiteilla. Juna kilpailee jatkuvasti muiden liikennemuotojen, erityisesti linja- ja henkilöautoliikenteen kanssa.

VR:n merkittävimmät operatiiviset riskit liittyvät ratainfraan ja osin ikääntyneen kaluston kuntoon sekä sääolosuhteiden aiheuttamiin häiriöihin.

VR on turvannut liiketoiminnan riskejä vakuutusjärjestelyin.

VR Transpoint arvioi, että parantuneet talouden näkymät tuovat kasvua, mutta Venäjään liittyvät riskit ovat edelleen merkittäviä liiketoiminnalle. Mahdolliset rakenteelliset muutokset Suomen teollisuudessa ja näiden vaikutukset tuotantovolyymeihin sekä alkava kilpailu Venäjän-liikenteessä uuden rautatieliikenteen valtiosopimuksen astuessa voimaan, ovat merkittäviä epävarmuustekijöitä. Metsä- ja kaivosteollisuuden suunnitteilla olevien investointien mahdolliset käynnistymisvaikeudet tai toteutumatta jääminen vaikuttavat tulevaisuuden näkymiin.

Idänliikenteen avautumiseen ja sitä myötä kiristyvään kilpailuun pyritään vastaamaan entistä paremmalla kilpailukyvyllä ja vahvalla asiakaslähtöisyydellä.

Maantielogistiikassa pyritään saamaan kannattavaa kasvua vaikean markkinasyklin jälkeen. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnoilla voi olla merkittävä vaikutus metallituotteiden kysyntään ja VR Transpointille tärkeisiin kuljetusvirtoihin.

VR Trackin olennaisimmat riskit kohdistuvat kotimaassa radanrakentamisen ja kunnossapidon kilpailun lisääntymiseen, vuonna 2016 todettuihin laatueroihin kunnossapidossa sekä riippuvuuteen yhdestä suuresta asiakkaasta. Ruotsissa kireä kilpailu urakoista on johtanut projektien alhaiseen kannattavuuteen. Kiristynyt kilpailu näkyy urakoiden hinnoittelussa, ja paine kilpailukyvyn säilyttämiseksi on huomattava. Aikaisempina vuosina Ruotsissa voitettut urakat ovat osoittautuneet osittain kannattamattomiksi ja vuonna 2016 aloitetulla muutosohjelmalla pyritään nostamaan toiminnan kannattavuus toivotulle tasolle. Vuonna 2016 Ruotsissa ei voitettu merkittäviä urakoita, johtuen vähäisestä osallistumisesta uusiin urakkakilpailuihin.

VR käyttää rahoituspolitiikkansa mukaisesti korko- ja hyödykejohdannaisia pienentämään korko- ja hyödykeriskejä, jotka johtuvat konsernin taseen rahoitusleasingveloista ja tulevista sähkö- ja polttoaineostoista. VR soveltaa suojauslaskennan periaatteita tulevien kassavirtojen suojauksessa (rahavirtasuojaus). Tätä periaatetta sovelletaan polttoaine- ja sähköhintariskin sekä rahoitusleasing korkomaksujen suojauksessa.

Henkilöstö

VR-konsernin henkilöstön määrä väheni edelleen vuonna 2016. Vähennystä oli 717 henkilötyövuotta ja henkilöstön määrä oli keskimäärin 7 898. Muutosturvaa

toteutetaan edelleen konsernin yhteisten periaatteiden mukaisesti. Eläkkeelle jäi vuoden aikana 416 henkilöä.

Syksyllä toteutetun henkilöstötutkimuksen vastausaktiivisuus oli 72 prosenttia (73 %). Selvimmin ovat nousseet usko tulevaisuuden menestykseen ja VR:n uudistumis- ja kehittymiskykyyn. Esimiestyö on kehittynyt edelleen, esimiesindeksi nousi 3,72:sta 3,74:ään ja on hyvällä tasolla myös suhteessa ulkoiseen verrokkiaineistoon. Henkilöstötutkimuksen konsernitason kokonaistulos oli 3,41 (3,43).

Henkilöstötietoja 2013–2016

	2016	2015	2014	2013
Henkilötyövuodet keskimäärin	7898	8 615	9 689	10 234
Muutos	-8,3	-11,1	-5,3	-7,6
Ulkomailla työskentelevien määrä	470	514	580	531
Palkkasumma, miljoona euroa	380,7	396	445,1	460,9
Vakituisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % 2)	97,9	97,6	98,4	97,4
Määräaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % 2)	2,1	2,4	1,6	2,6
Kokoaikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % 2)	94,9	94,8	96,4	96
Osa-aikaisia konsernin henkilöstöstä (keskimäärin), % 2)	5,1	5,2	3,6	4
Miehiä henkilöstöstä, % 2)	82,4	82,4	82,4	82,4
Naisia henkilöstöstä, % 2)	17,6	17,6	17,6	17,6
Henkilöstön keski-ikä, vuotta 2)	44,3	44,5	44,9	45
Keskimääräinen työsuhteen pituus, vuotta 2)	15	16	18	19
Työsuhteita alkoi 2) 3)	784	670	683	718
Työsuhteita päättyi 2) 3)	1214	1 389	1 182	1 166
Kokonaisvaihtuvuus, % 2) 3)	12,2	11	9,9	8,5
Eläkkeelle jääneet 2)				
vanhuuseläke	375	359	408	445
työkyvyttömyyseläke	41	55	55	62
Keskimääräinen eläköitymisikä 2)	59,4	59,1	59,1	58,9
Kehityskeskustelujen kattavuus, % 2)	78	80	73	78
Sairauspoissaolot säännöllisestä työajasta laskettuna, % 2)	4,9	5	5,4	5,3
Konsernin tapaturmataajuus (kaikkien työtapaturmien määrä/ miljoonaa työtuntia kohti)	13,0	15,3	18,9	19,1

- 1) VR Trackin ja VR Transpointin ulkomaantoimintojen työntekijöiden työsuhteet on laskettu toistaiseksi voimassa oleviksi, koska tietoja määräaikaisista työsuhteista ei ole kerätty.
- 2) Luvut eivät sisällä VR Trackin ja VR Transpointin ulkomaantoimintojen tietoja.
- 3) Vaihtuvuutta kuvaavissa luvuissa on vuodesta 2015 lähtien mukana sekä vakituiset että määräaikaiset, aikaisemmin vain vakituiset.

Palkitseminen

Tilikauden aikana maksettiin 29.3.2016 pidetyn yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti VR-Yhtymä Oy:n hallituksen puheenjohtajalle palkkiona 54 750 euroa, varapuheenjohtajalle 25 800 euroa ja jäsenille 22 800 euroa vuodessa. Lisäksi hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin kokouspalkkiona 600 euroa kokoukselta. Hallintoneuvoston puheenjohtajalle maksettiin yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti kokouspalkkiona 800 euroa, varapuheenjohtajalle 600 euroa ja jäsenille 500 euroa kokoukselta.

Kokouspalkkioiden lisäksi hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet ovat saaneet VR-Yhtymä Oy:n erikoisvapaalipun.

VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtaja vaihtui lokakuussa 2016. Mikael Arolle vuonna 2016 maksettu palkka luontoisetuineen oli 550 636 euroa ja vuodelta 2015 lyhyen tähtäimen kannustinjärjestelmän perusteella hänelle maksettu bonus oli 132 962 euroa. Maksettu palkkasumma pitää sisällään toimimisen hallituksen erityistehtävissä 20.10.–30.11.2016 ja työsuhteen päättymiseen liittyvät maksut muun muassa vuosilomat.

Toimitusjohtajalla on työntekijän eläkelain mukainen eläkeikä (63 vuotta) ja eläke. Arolla oli työnantajan maksama henkilökohtainen lisäeläkevakuutus, joka sisältää henkivakuutuksen kuoleman varalta. Vakuutuksen kustannus vuonna 2016 oli 9 605 euroa.

Uuden toimitusjohtajan palkka ajalta 20.10–31.12.2016 oli 74 048 euroa.

VR-konsernissa koko henkilöstö kuuluu palkitsemisen piiriin. Henkilöstölle maksettavissa palkoissa ja palkkioissa noudatetaan alan voimassa olevia työehtosopimuksia ja lainsäädäntöä.

Johto ja tilintarkastus

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 29.3.2016 VR-Yhtymä Oy:n hallituksen jäsenmääräksi vahvistettiin kahdeksan. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Hannu Syrjänen. Yhtiökokousta seuranneessa hallituksen kokouksessa valittiin varapuheenjohtajana jatkamaan Heikki Allonen. Hallituksen muina jäseninä jatkavat Riku Aalto, Jarmo Kilpelä, Roberto Lencioni, Liisa Rohweder, Tuija Soanjärvi ja Maija Strandberg. Hallitus kokoontui vuonna 2016 yhteensä 15 kertaa ja kokousten läsnäoloprosentti oli 97.

Hallitus valitsi 31.3.2016 henkilöstövaliokunnan jäseniksi Hannu Syrjäsen (pj.), Heikki Allosen, Liisa Rohwederin ja Jarmo Kilpelän. Vuonna 2016 henkilöstövaliokunta

kokoontui yhteensä kolme kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 100 prosenttia. Hallitus valitsi 31.3.2016 tarkastusvaliokunnan jäseniksi Maija Strandbergin (pj.), Riku Aallon, Roberto Lencionin ja Tuija Soanjärven. Vuonna 2016 tarkastusvaliokunta kokoontui yhteensä kuusi kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 96 prosenttia.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvoston jäsenmääräksi vahvistettiin 12. VR-Yhtymä Oy:n hallintoneuvoston varsinaisiksi jäseniksi valittiin Ville Tavio (pj.), Touko Aalto, Thomas Blomqvist, Lauri Ihalainen, Elsi Katainen, Timo V. Korhonen, Kai Mykkänen (13.9.2016 saakka), Outi Mäkelä, Arto Pirttilahti, Riikka Slunga-Poutsalo, Katja Taimela ja Erkki Virtanen (13.9.2016 saakka). VR-Yhtymä Oy:n ylimääräinen yhtiökokous valitsi kokouksessaan 13.9.2016 hallintoneuvoston varsinaisiksi jäseniksi Kalle Jokisen ja Joonas Leppäsen. Hallintoneuvosto kokoontui kertomusvuonna seitsemän kertaa.

VR-Yhtymä Oy:n hallintoneuvostossa ovat mukana myös henkilöstöjärjestöjen edustajat. Henkilöstöjärjestöjen edustajina ovat toimineet Raideammattilaisten yhteisjärjestö JHL:n puheenjohtaja Vesa Mauriala, Veturimiesten liiton puheenjohtaja Risto Elonen, Rautatiealan Teknisten Liiton puheenjohtaja Johanna Wäre, Rautatievirkamiesliiton puheenjohtaja Kari Vähäuski ja VR Akavan puheenjohtaja Veijo Sundqvist.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy päävastuullisena tilintarkastajana Mikko Rytilahti, KHT, JHT.

Merkittävät tilikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat

Junakaluston kunnossapidon kustannustehokkuuden ja kilpailukyvyyn parantamiseksi Hyvinkään konepajan työt päätettiin siirtää muihin kunnossapidon yksiköihin, pääasiassa Helsingin varikolle Ilmalaan. Toimenpiteet toteutetaan vaiheittain vuosien 2017 ja 2018 aikana.

Helmikuun alussa astui voimaan VR Trackin uusi kilpailukyky sopimus, jolla henkilöstön ja työnantajan edustajat ovat sopineet täsmennyksistä työsuhteen ehtoihin, erityisesti työajan ja matkustamisen osalta. Sopimus varmistaa VR Trackin työehtojen kilpailukyvyyn markkinoilla.

Tammikuussa VR Transpointin johtajaksi nimitettiin Martti Koskinen, Rolf Janssonin siirryttyä jo vuoden 2016 puolella VR-Yhtymä Oy:n toimitusjohtajaksi.

Alkaneen vuoden näkymät

VR:n matkustajaliikenteessä käynnistettiin vuoden 2016 lopulla kaukoliikenteessä laaja matkustuskokemuksen kehittämisohjelma, joka sisältää sekä henkilökohtaisen asiakaspalvelun kehittämisen että digitaalisten kanavien uudistamisen. Myös matkustuskonsepteja uudistetaan lähivuosina erityisesti ekstraluokan ja junaravintoloiden osalta. Lisäksi aloitettiin toiminnanohjausjärjestelmien uudistus, joka tulee modernisoimaan paikanvarausta, kaluston suunnittelua ja ohjausta. Tulevaisuuden liiketoimintaa edustaa matkaketjukehitys, jossa VR hakee yhteistyötä muiden matkustusmuotojen kanssa saumattoman matkakokemuksen tarjoamiseksi.

VR Transpointin näkymät vuodeksi 2017 ovat edelleen vahvasti sidoksissa Suomen teollisuuden näkyymiin sekä Venäjän taloudelliseen ja poliittiseen tilanteeseen. Suidanteen odotetaan pysyvän lievän positiivisena. Asiakkaiden kanssa yhteistyössä pyritään luomaan uusia kuljetusjärjestelmää tehostavia toimintamalleja ja samalla haetaan aktiivisesti uusia kasvumahdollisuuksia. Järjestelmien kehittämistä asiakaslähtöisesti jatketaan palvelulupausten avulla.

VR Trackin markkinoiden odotetaan säilyvän Suomessa vuoden 2016 tasolla. Kilpailu kuitenkin pysyy kireänä, vaikka piristymistä rakennusmarkkinoilla onkin näkyvissä. Tulevaisuuden näkymät ovat Suomessa kohtuulliset. Vuonna 2017 Ruotsissa haasteita aiheuttavat kova kilpailu ja toiminnan kannattavuuden nostaminen toivotulle tasolle.

Hallituksen esitys voittovarojen käsittelystä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat olivat 91,8 miljoonaa euroa, josta tilikauden voitto oli 42,5 miljoonaa euroa. Konsernin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että VR-Yhtymä Oy:n voitonjakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 90 miljoonaa euroa eli 40,91 euroa osakkeelta ja loppu jätetään vapaaseen omaan pääomaan.

KONSERNIN TULOSLASKELMA (1 000 €)

	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto	1	1 186 717	1 231 415
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		0	-8
Valmistus omaan käyttöön		16 357	18 957
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		2 276	1 173
Liiketoiminnan muut tuotot	2	47 431	60 155
Materiaalit ja palvelut	3	-352 760	-362 580
Henkilöstökulut	4	-476 637	-491 304
Poistot	5	-130 011	-117 819
Liiketoiminnan muut kulut	6	-250 114	-274 623
Kulut yhteensä		-1 209 521	-1 246 326
Liikevoitto	7	43 260	65 366
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-8 920	-1 750
Voitto ennen veroja		34 340	63 617
Välittömät verot	11	-12 048	-12 893
Vähemmistön osuus		-1 140	-683
Tilikauden voitto		21 152	50 041

KONSERNIN TASE (1 000 €)

	Liite	31.12.2016	Oikaistu 31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	12	92 578	98 186
Konserniliikearvo	12	0	0
Aineelliset hyödykkeet	12	1 331 243	1 299 398
Sijoitukset	13		
Osuudet ja saamiset osakkuusyrityksiltä		12 533	15 768
Muut sijoitukset		12 638	14 968
Pysyvät vastaavat yhteensä		1 448 992	1 428 320
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	84 616	92 609
Laskennallinen verosaaminen	15	3 122	1 768
Pitkäaikaiset saamiset	15	3 710	198
Lyhytaikaiset saamiset	15	170 744	201 429
Rahoitusarvopaperit	16	257 140	276 815
Rahat ja pankkisaamiset		33 899	27 409
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		553 231	600 228
VASTAAVAA YHTEENSÄ		2 002 222	2 028 548
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	17		
Osakepääoma		370 013	370 013
Vararahasto		525 754	525 808
Käyvän arvon rahasto		-46 246	-60 882
Edellisten tilikausien voitto		476 166	534 435
Tilikauden voitto		21 152	50 041
Oma pääoma yhteensä		1 346 838	1 419 416
Vähemmistöosuudet		5 983	5 358
Pakolliset varaukset	18	15 201	4 762
Vieras pääoma			
Laskennallinen verovelka	18	86 411	84 904
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	298 157	262 872
Lyhytaikainen vieras pääoma	19	249 633	251 236
Vieras pääoma yhteensä		634 201	599 012
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		2 002 222	2 028 548

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)

Raportoitu

1.1.-31.12.2016 1.1.-31.12.2015

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	43 260	65 366
Oikaisut liikevoittoon 1)	93 845	92 014
Vaihto-omaisuuden muutos	7 951	-1 288
Lyhytaikaisten saamisten muutos	30 787	-4 490
Lyhytaikaisten velkojen muutos	9 456	-15 981
Saadut korot	1 588	1 912
Maksetut korot ja muut rahoituserät liiketoiminnasta	-7 481	-5 836
Saadut osingot	3 929	152
Maksetut välittömät verot	-15 853	-6 757
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	167 483	125 092
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuuden ostot	-101 411	-91 022
Käyttöomaisuuden myynnit	17 578	22 082
Muutokset osuuksissa osakkuusyrityksissä 2)	2 405	6 544
Myydyt tytäryritykset 3)	0	-4 842
Muutokset muissa osakkeissa ja osuuksissa	1	0
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos	2 329	15 315
Investointien rahavirta yhteensä	-79 099	-51 925
Kassavirta ennen rahoitusta	88 385	73 168
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-1 076	71
Pitkäaikaisten velkojen muutos	23	385
Lyhytaikaisten korollisten velkojen muutos	0	20
Omistajille maksetut osingot	-100 000	-100 003
Vähemmistölle maksetut osingot	-515	-413
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-101 569	-99 940
Rahavarojen muutos	-13 184	-26 773
Rahavarat 1.1.	304 223	330 996
Rahavarat 31.12.	291 039	304 223

Rahavarat koostuvat rahoitusarvopapereista sekä rahoista ja pankkisaamisista.

1) Suunnitelman mukaiset poistot ja muut ei-rahamääräiset erät sekä erät, jotka esitetään muualla rahavirrassa.

2) VR Track Oy myi heinäkuussa 2016 10 % omistusosuuden Vossloh Cogifer Finland Oy:stä ja omisti 30 % yhtiöstä tilikauden lopussa. Lokakuussa 2016 VR Track Oy myi 10 % omistusosuuden Vossloh Rail Services Finland Oy:stä ja omisti 30 % yhtiöstä tilikauden lopussa.

Kesäkuun lopussa 2015 VR Track Oy luopui kiskohitsaamon ja vaihdetuotannon liiketoimista. Näitä liiketoimia jatkamaan perustettiin Vossloh-yhtiöiden kanssa yhteistyöyritykset, joista VR Track Oy omisti 40 % tilikauden 2015 lopussa.

3) Tytäryritysten myynnit vähennettynä myyntihetken rahavaroilla.

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA (1 000 €)

	Liite	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto	1	754 336	786 278
Valmistus omaan käyttöön		16 357	15 193
Liiketoiminnan muut tuotot	2	66 213	75 320
Materiaalit ja palvelut	3	-177 788	-189 104
Henkilöstökulut	4	-299 727	-317 566
Poistot	5	-116 273	-108 663
Liiketoiminnan muut kulut	6	-190 889	-216 429
Kulut yhteensä		-784 677	-831 763
Liikevoitto		52 229	45 028
Rahoitustuotot ja -kulut	8	-7 273	143
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		44 956	45 171
Poistoeron muutos	9	-8 185	-19 465
Konserniavustukset	10	16 235	13 723
Tuloverot	11	-10 488	-7 373
Tilikauden voitto		42 518	32 056

EMOYHTIÖN TASE (1 000 €)

Oikaistu

	Liite	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	12	86 746	92 768
Aineelliset hyödykkeet	12	1 232 107	1 206 163
Sijoitukset	13		
Osuudet ja saamiset saman konsernin yrityksiltä		56 012	58 512
Osuudet ja saamiset osakkuusyryyksiltä		3 753	3 753
Muut sijoitukset		12 576	14 906
Pysyvät vastaavat yhteensä		1 391 194	1 376 103
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	67 327	70 532
Pitkäaikaiset saamiset	15	4 182	22 431
Lyhytaikaiset saamiset	15	97 158	122 493
Rahoitusarvopaperit	16	257 140	276 815
Rahat ja pankkisaamiset		27 867	22 202
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		453 674	514 472
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 844 869	1 890 575
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
	17		
Osakepääoma		370 013	370 013
Vararahasto		525 754	525 754
Käyvän arvon rahasto		-46 246	-60 882
Edellisten tilikausien voitto		95 555	171 749
Tilikauden voitto		42 518	32 056
Oma pääoma yhteensä		987 594	1 038 690
Tilinpäätössiirtojen kertymä	18	421 439	413 254
Pakolliset varaukset	18	9 759	1 346
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	19	241 140	216 323
Lyhytaikainen vieras pääoma	19	184 936	220 962
Vieras pääoma yhteensä		426 077	437 285
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 844 869	1 890 575

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA (1 000 €)

Raportoitu

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	52 229	45 028
Oikaisut liikevoittoon 1)	87 895	93 181
Vaihto-omaisuuden muutos	3 205	-3 544
Lyhytaikaisten saamisten muutos	22 908	1 960
Lyhytaikaisten velkojen muutos	-545	-20 913
Saadut korot	2 113	2 305
Maksetut korot ja muut rahoituserät liiketoiminnasta	-8 178	-2 713
Saadut osingot	1 441	721
Maksetut välittömät verot	-14 719	-6 445
Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	146 349	109 582
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuuden ostot	-96 678	-82 661
Käyttöomaisuuden myynnit	15 473	19 968
Myydyt tytäryritykset	0	3
Muutokset muissa osakkeissa ja osuuksissa	1	0
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos	2 329	15 270
Investointien rahavirta yhteensä	-78 875	-47 420
Kassavirta ennen rahoitusta	67 474	62 162
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	20 684	787
Lyhytaikaisten korollisten saamisten muutos	6 672	0
Pitkäaikaisten velkojen muutos	23	33
Lyhytaikaisten korollisten velkojen muutos	15	-4
Konserniavustukset	14 223	17 850
Omistajille maksetut osingot	-100 000	-100 003
Konsernitilin varojen muutos	-23 099	-2 453
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-81 484	-83 791
Rahavarojen muutos	-14 009	-21 629
Rahavarat 1.1.	299 016	320 646
Rahavarat 31.12.	285 007	299 016

Rahavarat koostuvat rahoitusarvopapereista sekä rahoista ja pankkisaamisista.

1) Suunnitelman mukaiset poistot ja muut ei-rahamääräiset erät sekä erät, jotka esitetään muualla kassavirrassa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytär- ja osakkuusyrietykset. Tarkemmat tiedot konserniin kuuluvista yrityksistä ja osakkuusyrietyksistä annetaan jäljempänä liitetietojen kohdassa sijoitukset.

Konsernin emoyhtiö on VR-Yhtymä Oy, jonka kotipaikka on Helsinki. Konsernitilinpäätöksen jäljennökset ovat saatavissa yhtiön pääkonttorista Vilhonkatu 13, PL 488, 00101 Helsinki.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Eliminoinnissa muodostunut konsernin liikearvo poistetaan 5 vuodessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty omana eränään.

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus osakkuusyrietysten tilikauden tuloksesta on esitetty omana eränään.

Konsernitilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Konsernitilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain 30.12.1997 (1336) kirjanpitosäännösten mukaisesti. Vertailulukuina on tilikausi 1.1.-31.12.2015 12 kuukautta. Vertailuvuoden tase on oikaistu koskien johdannaisia ja rahoitusleasingsopimuksia. Tuloslaskelmaa ei ole oikaistu. Henkilövaunujen poisto aika on pidennetty 20 vuodesta 30 vuoteen ja uudet varaosatelit on luokiteltu pysyvien vastaavien aineellisiksi hyödykkeiksi vaihto-omaisuudesta vuoden 2016 alusta alkaen. Vertailuvuoden lukuja ei ole oikaistu.

Johdannaisten vaikutus on seuraava vuoden 2015 oikaistuun taseeseen: +0,1 M€ pitkäaikaiset johdannaissaamiset, -60,9 M€ sidotun oman pääoman käyvän arvon rahasto, +51,3 M€ pitkäaikaiset johdannaishvelat ja +9,7 M€ lyhytaikaiset siirtovelat.

Rahoitusleasingsopimusten vaikutus on seuraava vuoden 2015 oikaistuun taseeseen: +227,9 M€ pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet, +3,3 M€ vapaan oman pääoman edellisten tilikausien voitto, +211,2 M€ pitkäaikaiset leasingvelat, +17,3 M€ lyhytaikaiset leasingvelat ja -3,8 M€ lyhytaikaiset ostovelat.

Emoyhtiön tilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain 30.12.1997 (1336) kirjanpitosäännösten mukaisesti. Vertailulukuina on tilikausi 1.1. - 31.12.2015 12 kuukautta. Vertailuvuoden tase on oikaistu koskien johdannaisia ja rahoitusleasingsopimuksia. Tuloslaskelmaa ei ole oikaistu. Henkilövaunujen poistoaika on pidennetty 20 vuodesta 30 vuoteen ja uudet varaosatelit on luokiteltu pysyvien vastaavien aineellisiksi hyödykkeiksi vaihto-omaisuudesta vuoden 2016 alusta alkaen. Vertailuvuoden lukuja ei ole oikaistu.

Johdannaisten vaikutus on seuraava vuoden 2015 oikaistuun taseeseen: +0,1 M€ pitkäaikaiset johdannaissaamiset, -60,9 M€ sidotun oman pääoman käyvän arvon rahasto, +51,3 M€ pitkäaikaiset johdannaisvelat ja +9,7 M€ lyhytaikaiset siirtovelat.

Rahoitusleasingsopimusten vaikutus on seuraava vuoden 2015 oikaistuun taseeseen: +179,3 M€ pysyvien vastaavien aineelliset hyödykkeet, +4,8 M€ vapaan oman pääoman edellisten tilikausien voitto, +164,6 M€ pitkäaikaiset leasingvelat ja +9,8 M€ lyhytaikaiset leasingvelat.

Olellaiset aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat virheiden oikaisut

Vuonna 2016 on voittovaroja oikaistu koskien VR-Yhtymä Oy:n vuonna 2014 tehtyä maakauppaa ja siitä kirjaamatta jäänyttä pilaantuneen maa-alueen korjausvastuuta. Oman pääoman vaikutus on -8,3 M€ vuonna 2016.

Tilinpäätöksen arvostusperiaatteet

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenuun. Oma työnä on valmistettu käyttöomaisuutta 16,4 M€ (15,2 M€).

Vaihto-omaisuus on arvostettu keskihinnan mukaan varovaisuuden periaatteella. Vaihto-omaisuuteen sisältyvän oman valmistuksen osuus on arvostettu välittömiin valmistuskustannuksiin. Keskeneräiset työt sisältävät tilinpäätöspäivään mennessä kertyneet muuttuvat kustannukset. Vaihto-omaisuuden omat työt sisältävät myös osuuden kiinteistä kustannuksista.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu hankintamenuun.

Valuuttamääräiset saamiset, velat ja muut sitoumukset on muutettu euroiksi tilinpäätöspäivän Euroopan keskuspankin keskipurssiin.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden taseet on yhdistelty tilinpäätöspäivän Euroopan keskuspankin keskipurssiin ja tuloslaskelmat tilikauden keskipurssiin.

Rahoitusleasing

Vuoden 2016 alusta VR Group soveltaa Suomen kirjanpitolain 5:5b §:ää, jonka mukaan rahoitusleasingsopimuksella hankittu omaisuus voidaan merkitä tilinpäätökseen. Eli jos konserniyhtiö on tehnyt vuokrasopimuksen, jonka kohteena olevaan hyödykkeeseen perustuvat riskit ja edut siirtyvät olennaisilta osin vuokralleottajalle sopimuskauden alkaessa, vuokralleantaja saa kirjata hyödykkeen tilinpäätökseensä siten kuin se olisi myyty ja vuokralleottaja siten kuin se olisi ostettu.

VR Groupissa junavaunujen ja ajoneuvojen sellaiset rahoitusleasingvastuut, joiden riskit ja edut olennaisilta osin siirtyvät vuokralleottajalle sopimuskauden alkaessa, on viety taseeseen. Aikaisemmin nämä vastuut ovat olleet taseen ulkopuolisia vastuita. Käytännössä koneet ja kalusto sekä velat ovat kasvaneet taseessa ja tuloslaskelmassa leasingkulut ovat vähentyneet samalla kun poistot ja rahoituskulut ovat kasvaneet. Vertailuvuoden tase on oikaistu, mutta ei tuloslaskelmaa.

Johdannaiset

Vuoden 2016 alusta VR Group soveltaa Suomen kirjanpitolain 5:2a §:ää, jonka mukaan johdannais sopimukset voidaan merkitä käypään arvoon taseeseen. Käyvät arvot perustuvat joko tilinpäätöshetken markkinahintoihin tai tulevien rahavirtojen nykyarvoon käyttäen tilinpäätöshetken korkoja.

Johdannais sopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan taseeseen sidotun oman pääoman käyvän arvon rahastoon kun ne täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat tehokkaita. Mikäli suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät täyty tai suojaus ei ole tehokas, kirjataan käyvän arvon muutokset tuloslaskelmaan. Suojauksien tehokkuutta testataan vuosittain herkkyysanalyysillä.

Pitkäaikaisten projektien tuloutus

VR Trackin rakennusprojektit tuloutetaan valmistusasteen mukaisesti. Valmistusaste määrittää projektiseurannassa toteutuneiden kustannusten perusteella vertaamalla kustannuksia kokonaiskustannusarvioon. Liikevaihdoksi lasketaan valmistusastetta vastaava osuus projektien ennustetuista kokonaistuotoista. Pitkäaikaisten projektien valmistusastetta vastaamaton osa ennustetusta tappiosta kirjataan pakollisiin varauksiin.

Eläkkeet

Henkilöstön lakisääteinen eläkevakuutus (TyEL) on järjestetty ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Eläkemenot on jakotettu suoriteperusteisesti. Osalle henkilöstöstä on järjestetty lisäeläketurva VR Eläkesäätiössä. Eläkesäätiö on suljettu 1.7.1995. Eläkesäätiön toimintapiiriin kuului 1 129 työntekijää vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2016 VR Eläkesäätiöön ei ole maksettu kannatusmaksuja. Eläkevastuut on katettu täysimääräisesti.

Laskennalliset verot

Laskennallinen verovelka ja -saaminen on laskettu verotuksen ja tilinpäätöksen välisille väliaikaisille eroille käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa. Taseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan ja laskennallinen verosaaminen arvioidun todennäköisen saamisen suuruisena.

Noudattaakseen varovaisuuden periaatetta konserni ei ole kirjannut vahvistetuista tappioista ja tilikaudelta vahvistettavasta tappiosta laskennallista verosaamista taseeseen koskien konsernin ulkomaisia tytäryhtiöitä.

1 Liikevaihto toimialoittain ja markkina-alueittain (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Toimialakohtainen jakauma				
Matkustajaliikenne				
Junaliikenne	379 797	412 171	379 868	412 250
Bussiliikenne	87 046	88 208	0	0
Catering- ja ravintolatoiminta	35 126	34 374	0	0
VR Transpoint				
Junaliikenne	301 603	292 952	301 979	293 568
Autoliikenne	79 081	87 503	60 271	61 141
VR Track	294 281	300 472	0	0
Muut palvelut	9 783	15 734	12 218	19 319
Yhteensä	1 186 717	1 231 415	754 336	786 278

Maantieteellinen jakauma

Kotimaa	1 115 135	1 140 025	754 336	786 278
Muu Eurooppa	71 581	91 391	0	0
Yhteensä	1 186 717	1 231 415	754 336	786 278

Ratojen rakentamisen pitkäaikaiset projektit tuloutetaan valmistusasteen perusteella. Valmistusaste on laskettu toteutuneiden menojen ja kokonaiskustannusarvion perusteella. Osatuloutettu määrä on 225,1 M€ (249,0 M€).

2 Liiketoiminnan muut tuotot (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Vuokratuotot	17 894	17 190	24 621	24 049
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	17 144	23 264	14 609	17 933
Muut tuotot	12 394	19 701	26 983	33 338
Yhteensä	47 431	60 155	66 213	75 320

3 Materiaalit ja palvelut (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet (tavarat)				
Ostot tilikauden aikana	-174 694	-193 790	-88 011	-105 172
Varaston muutos	-6 659	1 909	-3 205	3 544
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	-171 407	-170 698	-86 571	-87 476
Yhteensä	-352 760	-362 580	-177 788	-189 104

4 Henkilöstön määrä ja henkilöstökulut

Konsernin palveluksessa oleva henkilökunta jakautui tilikaudella keskimäärin toimialoittain seuraavasti:

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Matkustajaliikenne	2 502	2 720	1 285	1 450
VR Transpoint	1 316	1 472	1 178	1 245
VR Track	1 711	1 739	0	0
Kunnossapito	964	1 156	964	1 156
Junaliikennöinti	1 078	1 198	1 078	1 198
Muut konsernipalvelut	327	330	327	330
Yhteensä	7 898	8 615	4 831	5 379

Henkilöstökulut (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Palkat ja palkkiot	-380 706	-396 027	-242 295	-258 478
Eläkekulut	-64 628	-65 496	-41 143	-43 074
Muut henkilösivukulut	-31 303	-29 781	-16 289	-16 014
Yhteensä	-476 637	-491 304	-299 727	-317 566

Johdon palkat ja palkkiot (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Toimitusjohtajat	-2 039	-2 175	-758	-768
Hallitusten jäsenet	-314	-333	-308	-319
Hallintoneuvosto	-53	-54	-53	-54
Yhteensä	-2 406	-2 562	-1 118	-1 141

VR-Yhtymä Oy:n ja VR Track Oy:n toimitusjohtajat vaihtuivat vuonna 2016. Raportoidut palkat sisältävät entisten toimitusjohtajien osalta työsuhteen päättymiseen liittyviä lakisääteisiä maksuja kuten vuosilomat. Lisäksi VR-Yhtymä Oy:n entisen toimitusjohtajan osalta palkka sisältää 20.10.-31.11.2016 toimimisen johdon erityistehtävissä. Hänellä on myös ollut työnantajan maksama 9 604,50 euron henkilökohtainen lisäeläkevakuutus, joka sisältää henkivakuutuksen kuoleman varalta.

5 Poistot ja arvonalentumiset (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Suunnitelman mukaiset poistot				
Aineettomat hyödykkeet	-19 730	-17 912	-17 921	-16 580
Rakennukset ja rakennelmat	-16 049	-15 879	-15 754	-15 603
Vetokalusto ja vaunusto	-71 136	-69 214	-71 136	-69 214
Muut koneet ja kalusto	-22 250	-13 706	-8 167	-6 528
Muut aineelliset hyödykkeet	-846	-805	-797	-738
Konserniliikearvo ja -reservi	0	-303	0	0
Arvonalentumiset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0	0	-2 500	0
Yhteensä	-130 011	-117 819	-116 273	-108 663

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöön mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta lukuun ottamatta rakennuksia.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ja -tavat ovat:

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3-10 vuotta	tasapoisto
Rakennukset	4 %-7 %	menojäännöspoisto
Rakennelmat	20 %	menojäännöspoisto
Vetokalusto	30 vuotta	tasapoisto
Sähköjunat	25 vuotta	tasapoisto
Vaunusto	15-30 vuotta*	tasapoisto
Muut koneet ja kalusto	5-15 vuotta	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	5-30 vuotta	tasapoisto

*Henkilövaunujen poisto aika on pidennetty 20 vuodesta 30 vuoteen vuoden 2016 alusta alkaen. Uusi poisto aika vastaa paremmin kaluston taloudellista käyttöikä.

6 Liiketoiminnan muut kulut (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Ratamaksut ja rataverot	-45 413	-44 451	-45 413	-44 451
Vuokrat ja kiinteistökulut	-60 031	-82 360	-50 014	-66 036
Matkakulut ja muut henkilöstön kulut	-32 490	-39 849	-17 583	-25 355
Tele- ja tietohallintokulut	-44 365	-46 842	-35 389	-39 016
Muut liikennöintikulut	-22 767	-20 013	-21 238	-17 725
Hallinto- ja muut kulut	-45 049	-41 108	-21 252	-23 845
Yhteensä	-250 114	-274 623	-190 889	-216 429

Tilintarkastajien palkkiot (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	-309	-172	-132	-71
Veropalvelut	-12	-4	-3	-4
Muut palvelut	-51	-52	-8	-43
Yhteensä	-371	-228	-143	-118

7 Konsernin merkittävimpien toimialojen liikevoitot (1 000 €)

	Konserni	
	2016	2015
Matkustajaliikenne	16 609	9 882
VR Transpoint	34 513	27 045
VR Track	-14 104	18 141
Konsernitoiminnot ja muut	6 242	10 299
Yhteensä	43 260	65 366

8 Rahoitustuotot ja -kulut (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Osinkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0	0	752	570
Osakkuusyryksiltä	0	0	688	150
Muilta	2	2	1	2
Osinkotuotot yhteensä	2	2	1 441	721
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä	0	0	310	47
Osakkuusyryksiltä	43	88	43	88
Muilta	105	173	104	173
Lyhytaikaiset muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä	0	0	229	369
Osakkuusyryksiltä	1	10	1	10
Muilta	5 250	4 529	3 496	3 786
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	5 398	4 801	4 183	4 473
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille	0	0	0	-7
Muille	-14 320	-6 552	-12 897	-5 044
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	-14 320	-6 552	-12 897	-5 052
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-8 920	-1 750	-7 273	143

9 Poistoeron muutos (1 000 €)

	Emoyhtiö	
	2016	2015
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus		
Poistoeron muutos (lis. -, väh. +)	-8 185	-19 465

Poistoero on konsernitilinpäätöksessä jaettu tilikauden tulokseen ja vapaaseen omaan pääomaan sekä laskennallisen verovelan muutokseen ja laskennalliseen verovelkaan.

10 Konserniavustukset (1 000 €)

	Emoyhtiö	
	2016	2015
Saadut konserniavustukset	17 100	14 223
Annetut konserniavustukset	-865	-500
Yhteensä	16 235	13 723

11 Välittömät verot (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-11 130	-7 295	-10 496	-7 360
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	-726	-29	8	54
Laskennalliset verot	-192	-5 569	0	-67
Yhteensä	-12 048	-12 893	-10 488	-7 373

12 Pysyvät vastaavat (1 000 €)

Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet							Kaikki yhteensä
Konserni 2016	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Konserniliikearvo	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	171 383	282	11 033	182 698	47 346	422 442	1 769 045	275 123	15 611	97 851	2 627 417	2 810 115
Muuntoerot	0	0	0	0	0	9	323	0	0	-38	294	294
Lisäykset	0	0	0	0	64	0	233	56 829	0	101 074	158 201	158 201
Vähennykset	-121	0	0	-121	-647	-782	-8 569	0	0	-38	-10 035	-10 156
Siirrot erien välillä	14 193	0	0	14 193	27	4 974	50 733	0	774	-70 701	-14 193	0
Hankintameno 31.12.	185 454	282	11 033	196 769	46 790	426 643	1 811 765	331 952	16 385	128 148	2 761 684	2 958 453
Kertyneet poistot 1.1.	-73 211	-267	-11 033	-84 511	0	-186 411	-1 084 682	-47 206	-9 721	0	-1 328 020	-1 412 531
Muuntoerot	0	0	0	0	0	-7	-58	0	0	0	-65	-65
Vähennykset	50	0	0	50	0	450	7 474	0	0	0	7 924	7 975
Tilikauden poistot	-19 725	-5	0	-19 730	0	-16 049	-77 470	-15 916	-846	0	-110 281	-130 011
Kertyneet poistot 31.12	-92 886	-272	-11 033	-104 191	0	-202 016	-1 154 737	-63 122	-10 567	0	-1 430 441	-1 534 632
Kirjanpitoarvo 31.12.	92 569	10	0	92 578	46 790	224 627	657 028	268 830	5 818	128 148	1 331 243	1 423 821
Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet							Kaikki yhteensä
Konserni 2015 raportoitu	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Konserniliikearvo	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto		Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	158 417	362	22 199	180 978	47 868	408 169	1 751 681		16 866	74 662	2 299 247	2 480 225
Muuntoerot	1	0	0	1	0	-4	-81		23	0	-62	-61
Lisäykset	8	0	0	8	4	0	1 055		74	89 562	90 694	90 702
Vähennykset	-1 362	-81	-11 166	-12 608	-898	-2 785	-17 538		-1 247	623	-21 846	-34 454
Siirrot erien välillä	14 318	0	0	14 318	372	17 062	33 928		-104	-66 996	-15 738	-1 420
Hankintameno 31.12.	171 383	282	11 033	182 698	47 346	422 442	1 769 045		15 611	97 851	2 352 295	2 534 992
Kertyneet poistot 1.1.	-56 568	-327	-21 634	-78 529	0	-172 029	-1 016 653		-9 962	0	-1 198 644	-1 277 173
Muuntoerot	0	0	0	0	0	3	25		0	0	28	28
Lisäykset	0	0	0	0	0	0	-1 126		0	0	-1 126	-1 126
Vähennykset	1 055	292	10 954	12 301	0	1 576	15 933		1 146	0	18 655	30 956
Tilikauden poisto	-17 679	-233	-353	-18 264	0	-15 879	-82 920		-805	0	-99 604	-117 869
Siirrot erien välillä	-18	0	0	-18	0	-82	59		-99	0	-122	-140
Kertyneet poistot 31.12	-73 211	-267	-11 033	-84 511	0	-186 411	-1 084 682		-9 721	0	-1 280 814	-1 365 325
Kirjanpitoarvo 31.12.	98 172	15	0	98 186	47 346	236 032	684 362		5 890	97 851	1 071 481	1 169 667

Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet							
Konserni 2015 oikaistu	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Konserniliikearvo	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	158 417	362	22 199	180 978	47 868	408 169	1 751 681		16 866	74 662	2 299 247	2 480 225
Muuntoerot	1	0	0	1	0	-4	-81		23	0	-62	-61
Lisäykset	8	0	0	8	4	0	1 055	275 123	74	89 562	365 817	365 825
Vähennykset	-1 362	-81	-11 166	-12 608	-898	-2 785	-17 538	0	-1 247	623	-21 846	-34 454
Siirrot erien välillä	14 318	0	0	14 318	372	17 062	33 928		-104	-66 996	-15 738	-1 420
Hankintameno 31.12.	171 383	282	11 033	182 698	47 346	422 442	1 769 045	275 123	15 611	97 851	2 627 417	2 810 115
Kertyneet poistot 1.1.	-56 568	-327	-21 634	-78 529	0	-172 029	-1 016 653		-9 962	0	-1 198 644	-1 277 173
Muuntoerot	0	0	0	0	0	3	25		0	0	28	28
Lisäykset	0	0	0	0	0	0	-1 126	-47 206	0	0	-48 332	-48 332
Vähennykset	1 055	292	10 954	12 301	0	1 576	15 933	0	1 146	0	18 655	30 956
Tilikauden poisto	-17 679	-233	-353	-18 264	0	-15 879	-82 920		-805	0	-99 604	-117 869
Siirrot erien välillä	-18	0	0	-18	0	-82	59		-99	0	-122	-140
Kertyneet poistot 31.12	-73 211	-267	-11 033	-84 511	0	-186 411	-1 084 682	-47 206	-9 721	0	-1 328 020	-1 412 531
Kirjanpitoarvo 31.12.	98 172	15	0	98 186	47 346	236 032	684 362	227 917	5 890	97 851	1 299 398	1 397 584
Aineettomat hyödykkeet					Aineelliset hyödykkeet							
Emoyhtiö 2016	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo		Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	157 086	198		157 284	46 673	413 667	1 580 800	204 177	14 455	95 500	2 355 272	2 512 555
Lisäykset	0	0		0	64	0	12	38 028	0	96 601	134 705	134 705
Vähennykset	0	0		0	-647	-737	-3 428	0	0	0	-4 812	-4 812
Siirrot erien välillä	11 898	0		11 898	0	4 445	48 817	0	774	-65 935	-11 898	0
Hankintameno 31.12.	168 984	198		169 182	46 090	417 375	1 626 201	242 205	15 229	126 166	2 473 267	2 642 449
Kertyneet poistot 1.1.	-64 317	-198		-64 515	0	-184 385	-930 996	-24 903	-8 825	0	-1 149 108	-1 213 624
Vähennykset	0	0		0	0	413	3 388	0	0	0	3 801	3 801
Tilikauden poistot	-17 921	0		-17 921	0	-15 754	-70 547	-8 756	-797	0	-95 853	-113 773
Kertyneet poistot 31.12	-82 238	-198		-82 436	0	-199 726	-998 155	-33 659	-9 621	0	-1 241 161	-1 323 597
Kirjanpitoarvo 31.12.	86 746	0		86 746	46 090	217 650	628 047	208 546	5 608	126 166	1 232 107	1 318 853

Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
Emoyhtiö 2015 raportoitu	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	148 175	198	148 373	47 273	399 783	1 535 301	13 866	71 194	2 067 417	2 215 790
Lisäykset	0	0	0	4	0	93	0	82 895	82 992	82 992
Vähennykset	-1 227	0	-1 227	-898	-2 746	14 487	-20	0	10 823	9 596
Siirrot erien välillä	10 138	0	10 138	294	16 629	30 920	608	-58 589	-10 138	0
Hankintameno 31.12.	157 086	198	157 284	46 673	413 667	1 580 800	14 455	95 500	2 151 094	2 308 378
Kertyneet poistot 1.1.	-48 728	-182	-48 910	0	-170 340	-840 894	-8 102	0	-1 019 336	-1 068 246
Vähennykset	975	0	975	0	1 558	-14 360	15	0	-12 787	-11 812
Tilikauden poistot	-16 564	-16	-16 580	0	-15 603	-75 742	-738	0	-92 083	-108 663
Kertyneet poistot 31.12	-64 317	-198	-64 515	0	-184 385	-930 996	-8 825	0	-1 124 205	-1 188 721
Kirjanpitoarvo 31.12.	92 768	0	92 768	46 673	229 281	649 805	5 630	95 500	1 026 889	1 119 657

Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet							
Emoyhtiö 2015 oikaistu	Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Koneet ja kalusto rahoitusleasing	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.	148 175	198	148 373	47 273	399 783	1 535 301		13 866	71 194	2 067 417	2 215 790
Lisäykset	0	0	0	4	0	93	204 177	0	82 895	287 169	287 169
Vähennykset	-1 227	0	-1 227	-898	-2 746	14 487	0	-20	0	10 823	9 596
Siirrot erien välillä	10 138	0	10 138	294	16 629	30 920		608	-58 589	-10 138	0
Hankintameno 31.12.	157 086	198	157 284	46 673	413 667	1 580 800	204 177	14 455	95 500	2 355 272	2 512 555
Kertyneet poistot 1.1.	-48 728	-182	-48 910	0	-170 340	-840 894		-8 102	0	-1 019 336	-1 068 246
Lisäykset	0	0	0	0	0	0	-24 903	0	0	-24 903	-24 903
Vähennykset	975	0	975	0	1 558	-14 360	0	15	0	-12 787	-11 812
Tilikauden poistot	-16 564	-16	-16 580	0	-15 603	-75 742		-738	0	-92 083	-108 663
Kertyneet poistot 31.12	-64 317	-198	-64 515	0	-184 385	-930 996	-24 903	-8 825	0	-1 149 108	-1 213 624
Kirjanpitoarvo 31.12.	92 768	0	92 768	46 673	229 281	649 805	179 275	5 630	95 500	1 206 163	1 298 931

13 Sijoitukset (1 000 €)

	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet osakkuus-yrityksissä	Saamiset osakkuus-yrityksiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	Kaikki yhteensä
Konserni 2016							
Hankintameno 1.1.	0	0	13 564	2 204	1 584	13 383	30 736
Lisäykset	0	0	32	0	0	10 828	10 859
Vähennykset	0	0	-1 170	0	-1	-13 156	-14 327
Osuus osakkuusyrityksien tuloksesta	0	0	1 830	0	0	0	1 830
Osinko osakkuusyrityksiltä	0	0	-3 928	0	0	0	-3 928
Hankintameno 31.12.	0	0	10 329	2 204	1 583	11 055	25 170
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	10 329	2 204	1 583	11 055	25 170
Konserni 2015							
Hankintameno 1.1.	0	0	6 204	2 204	1 629	28 699	38 737
Lisäykset	0	0	6 348	0	0	4 861	11 209
Vähennykset	0	0	0	0	-45	-20 131	-20 176
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	-46	-46
Osuus osakkuusyrityksien tuloksesta	0	0	1 162	0	0	0	1 162
Osinko osakkuusyrityksiltä	0	0	-150	0	0	0	-150
Hankintameno 31.12.	0	0	13 564	2 204	1 584	13 383	30 736
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	13 564	2 204	1 584	13 383	30 736
Emoyhtiö 2016							
Hankintameno 1.1.	58 512	0	1 549	2 204	1 522	13 383	77 171
Lisäykset	0	0	0	0	0	10 828	10 828
Vähennykset	0	0	0	0	-1	-13 156	-13 157
Arvonalentumiset	-2 500	0	0	0	0	0	-2 500
Hankintameno 31.12.	56 012	0	1 549	2 204	1 521	11 055	72 342
Kirjanpitoarvo 31.12.	56 012	0	1 549	2 204	1 521	11 055	72 342
Emoyhtiö 2015							
Hankintameno 1.1.	58 516	0	1 549	2 204	1 567	28 653	92 489
Lisäykset	0	0	0	0	0	4 861	4 861
Vähennykset	-3	0	0	0	-44	-20 131	-20 179
Hankintameno 31.12.	58 512	0	1 549	2 204	1 522	13 383	77 171
Kirjanpitoarvo 31.12.	58 512	0	1 549	2 204	1 522	13 383	77 171

VR-Yhtymä Oy on antanut 2,2 M€ pääomanehtoisen lainan Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:lle.

Sijoitukset sisältävät yritysten ja valtion joukkovelkakirjalainoja:

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Jälleenhankintahinta	11 334	13 442	11 334	13 442
Kirjanpitoarvo	11 055	13 383	11 055	13 383
Erotus	279	59	279	59

Konsernin ja emoyhtiön omistamat osakkeet

KONSERNIYRITYKSET	Konsernin	Emoyhtiön
	omistusosuus-%	omistusosuus-%
Napapiirin Turistiauto Oy, Helsinki	100	100
Oy Pohjolan Liikenne Ab, Helsinki	100	100
Transpoint International (FI) Oy, Helsinki	100	100
VR Track Oy, Helsinki	100	100
OOO VR Transpoint, Venäjä	100	0
Oy Pohjolan Kaupunkiliikenne Ab, Helsinki	100	0
PL Fleet Oy, Helsinki	100	0
Transpoint International (EST) AS, Viro	100	0
VR Infrapro AB, Ruotsi	100	0
VR Track Sweden AB, Ruotsi	100	0
AO Transpoint International (RU), Venäjä	100	0
Avecra Oy, Helsinki	60	60
Insinööritoimisto Arcus Oy, Turku	70	0
Kokkolan Tavaraterminaali Oy, Kokkola	53,4	53,4
Oulun Keskusliikenneasemakiinteistö Oy, Oulu	57,3	57,3

OSAKKUUSYRITYKSET

Freight One Scandinavia Oy, Helsinki	50	50
Oy ContainerTrans Scandinavia Ltd, Helsinki	50	50
Oy Karelian Trains Ltd, Helsinki	50	50
Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy, Helsinki	35	35
SeaRail Oy, Tampere	50	50
Seinäjoen Linja-autoasemakiinteistö Oy, Seinäjoki	20,7	20,7
Vainikkalan Vesi Oy, Lappeenranta	42,5	42,5
Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy, Varkaus	33,3	33,3
Vossloh Cogifer Finland Oy, Kouvola	30	0
Vossloh Rail Services Finland Oy, Kouvola	30	0

14 Vaihto-omaisuus (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	84 616	91 220	67 327	70 532
Keskeneräiset tuotteet	0	1 389	0	0
Yhteensä	84 616	92 609	67 327	70 532

15 Saamiset (1 000 €)

	Konserni			Emoyhtiö		
	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015
Pitkäaikaiset saamiset						
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä						
Lainasaamiset				473	22 233	22 233
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä yhteensä				473	22 233	22 233
Saamiset muilta						
Laskennallinen verosaaminen	3 122	1 768	1 768	0	0	0
Pitkäaikaiset johdannaissaamiset	2 495	0	60	2 495	0	60
Muut saamiset	1 215	138	138	1 215	138	138
Saamiset muilta yhteensä	6 831	1 906	1 966	3 710	138	198
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	6 831	1 906	1 966	4 182	22 371	22 431
Laskennalliset verosaamiset						
Jaksotuseroista	3 122	1 768	1 768	0	0	0
Noudattaakseen varovaisuuden periaatetta konserni ei ole kirjannut laskennallista verosaamista vahvistetuista tappioista ja tilikaudelta vahvistettavista tappioista koskien konsernin ulkomaisia tytäryhtiöitä, kun konsernille ei todennäköisesti kerry verotettavaa tuloa jota vastaan tappiot voitaisi hyödyntää. Konsernilla oli tällaisia laskennallisia verosaamisia kirjaamatta 8,8 M€ 31.12.2016 (1,0 M€ 31.12.2015).						
Lyhytaikaiset saamiset						
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä						
Myyntisaamiset				538	1 994	1 994
Lainasaamiset				6 584	13 256	13 256
Muut saamiset				17 100	14 223	14 223
Siirtosaamiset				326	219	219
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä yhteensä				24 547	29 692	29 692
Saamiset osakkuusyrityksiltä						
Myyntisaamiset	975	913	913	772	487	487
Saamiset osakkuusyrityksiltä yhteensä	975	913	913	772	487	487
Saamiset muilta						
Myyntisaamiset	123 234	109 997	109 997	51 549	47 420	47 420
Muut saamiset	1 636	2 899	2 899	100	105	105
Siirtosaamiset	44 899	87 620	87 620	20 189	44 789	44 789
Saamiset muilta yhteensä	169 769	200 516	200 516	71 838	92 314	92 314
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	170 744	201 429	201 429	97 158	122 493	122 493

Siirtosaamisten olennaisimmat erät

Konsernin siirtosaamisten merkittävimmät erät ovat tuottojen ja kulujen jaksotuserät 27,7 M€ (54,1 M€) sekä osatuloutussaamiset 9,5 M€ (27,1 M€).

Emoyhtiön siirtosaamisten merkittävimmät erät ovat tuottojen ja kulujen jaksotuserät 17,3 M€ (43,1 M€).

16 Rahoitusarvopaperit (1 000 €)

Rahoitusomaisuusarvopaperit sisältävät pankkien sijoitus- ja talletustodistuksia, rahastoja, yritystodistuksia sekä yritysten ja valtion joukkovelkakirjalainoista alle vuoden sisällä erääntyvän osuuden.

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Jälleenhankintahinta	257 852	276 740	257 852	276 740
Kirjanpitoarvo	257 140	276 815	257 140	276 815
Erotus	712	-75	712	-75

17 Oma pääoma (1 000 €)

	Konserni			Emoyhtiö		
	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015
Sidottu oma pääoma						
Osakepääoma 1.1.	370 013	370 013	370 013	370 013	370 013	370 013
Osakepääoma 31.12.	370 013	370 013	370 013	370 013	370 013	370 013
Vararahasto 1.1.	525 808	525 808	525 808	525 754	525 754	525 754
Siirrot erien välillä	-55	0	0	0	0	0
Vararahasto 31.12.	525 754	525 808	525 808	525 754	525 754	525 754
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-60 882	0	0	-60 882	0	0
Lisäykset	14 636	0	60	14 636	0	60
Vähennykset	0	0	-60 942	0	0	-60 942
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-46 246	0	-60 882	-46 246	0	-60 882
Sidottu oma pääoma yhteensä	849 521	895 822	834 939	849 521	895 767	834 885
Vapaa oma pääoma						
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	584 476	631 060	631 060	203 805	266 950	266 950
Osingonjako	-100 000	-100 003	-100 003	-100 000	-100 003	-100 003
Lisäykset - Kirjaustavan muutos rahoitusleasing	0	0	3 257	0	0	4 802
Vähennykset - Virheen oikaisu ympäristövastuuvaraus	-8 250	0	0	-8 250	0	0
Muuntoerot	-115	122	122	0	0	0
Siirrot erien välillä	55	0	0	0	0	0
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	476 166	531 179	534 435	95 555	166 947	171 749
Tilikauden voitto	21 152	50 041	50 041	42 518	32 056	32 056
Vapaa oma pääoma yhteensä	497 318	581 220	584 476	138 074	199 003	203 805
Oma pääoma yhteensä	1 346 838	1 477 041	1 419 416	987 594	1 094 770	1 038 690

Laskelma jakokelpoisista varoista (1 000 €)

	Emoyhtiö		
	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015
Voitto edellisiltä tilikausilta	95 555	166 947	166 947
Tilikauden voitto	42 518	32 056	32 056
Kirjaustavan muutos rahoitusleasing	0	0	4 802
Negatiivinen käyvän arvon rahasto	-46 246	0	-60 882
Yhteensä	91 827	199 003	142 923

18 Varaukset (1 000 €)

	Konserni		Emoyhtiö	
	2016	2015	2016	2015
Pakolliset varaukset	15 201	4 762	9 759	1 346

Pakolliset varaukset 15,2 M€ (4,8 M€) muodostuvat pitkäaikaisten rakentamisprojektien todennäköisistä takuukorjausten kuluista 0,5 M€ (0,6 M€), varauksista tappiollisista tilauksista/sopimuksista johtuen 4,9 M€ (2,8 M€) sekä ympäristövarauksista 9,8 M€ (1,3 M€).

Emoyhtiön pakollinen varaus muodostuu ympäristövarauksesta 9,8 M€ (1,3 M€).

Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron vaikutus taseeseen

Konserni 2016	Vapaaehtoiset varaukset	Poistoero	Yhteensä	Oman	Laskennalli-	Vähemmistö-	Yhteensä
				pääoman osuus	sen verovelan osuus		
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	424 094	424 094	339 197	84 819	78	424 094
Tilikauden muutos tuloslaskelmassa	0	7 588	7 588	6 120	1 518	-49	7 588
Muuntoero	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	431 682	431 682	345 316	86 336	29	431 682
Konserni 2015	Vapaaehtoiset varaukset	Poistoero	Yhteensä	Oman	Laskennalli-	Vähemmistö-	Yhteensä
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	400 982	400 982	320 768	80 196	17	400 982
Tilikauden muutos tuloslaskelmassa	0	23 073	23 073	18 397	4 615	61	23 073
Muuntoero	0	39	39	32	8	0	39
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	424 094	424 094	339 197	84 819	78	424 094
Emoyhtiö 2016	Vapaaehtoiset varaukset	Poistoero	Yhteensä				
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	413 254	413 254				
Tilikauden muutos tuloslaskelmassa	0	8 185	8 185				
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	421 439	421 439				
Emoyhtiö 2015	Vapaaehtoiset varaukset	Poistoero	Yhteensä				
Kirjanpitoarvo 1.1.	0	393 789	393 789				
Tilikauden muutos tuloslaskelmassa	0	19 465	19 465				
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	413 254	413 254				

19 Vieras pääoma (1 000 €)

	Konserni			Emoyhtiö		
	Raportoitu	Oikaistu		Raportoitu	Oikaistu	
	2016	2015	2015	2016	2015	2015
Pitkäaikainen vieras pääoma						
Velat muille						
Pitkäaikaiset leasingvelat	249 024	0	211 187	192 007	0	164 638
Laskennallinen verovelka	86 411	84 904	84 904	0	0	0
Pitkäaikaiset johdannaisvelat	48 681	0	51 255	48 681	0	51 255
Muut velat	453	430	430	453	430	430
Velat muille yhteensä	384 568	85 335	347 777	241 140	430	216 323
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	384 568	85 335	347 777	241 140	430	216 323
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua						
Pitkäaikaiset leasingvelat	175 184	0	134 417	150 922	0	114 674
Pitkäaikaiset johdannaisvelat	46 716	0	42 536	46 716	0	42 536
Laskennalliset verovelat						
Tilinpäätössiirroista	86 336	84 819	84 819	0	0	0
Jaksotuseroista	75	86	86	0	0	0
Laskennalliset verovelat yhteensä	86 411	84 904	84 904	0	0	0
Lyhytaikainen vieras pääoma						
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille						
Ostovelat				1 717	2 144	2 144
Siirtovelat				1 306	1 043	1 043
Muut velat				43 947	66 181	66 181
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille yhteensä				46 970	69 368	69 368
Velat osakkuusyrietyksille						
Ostovelat	287	251	251	23	3	3
Velat osakkuusyrietyksille yhteensä	287	251	251	23	3	3

Velat muille						
Lyhytaikaiset leasingvelat	18 412	0	17 283	10 057	0	9 835
Ostovelat*	47 778	50 314	46 504	32 364	30 355	30 355
Siirtovelat**	125 528	129 990	139 677	76 764	85 860	95 548
Muut velat	21 731	23 022	23 022	6 104	9 642	9 642
Saadut ennakot	35 896	24 498	24 498	12 655	6 212	6 212
Velat muille yhteensä	249 345	227 824	250 984	137 944	132 069	151 591
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	249 633	228 076	251 236	184 936	201 440	220 962

Siirtovelkojen olennaisimmat erät

Konsernin siirtovelkojen merkittävimmät erät ovat palkkavelat 88,7 M€ (89,7 M€) sekä tuottojen ja kulujen jaksotuserät 30,2 M€ (29,1 M€).

Emoyhtiön siirtovelkojen merkittävimmät erät ovat palkkavelat 53,6 M€ (56,3 M€) sekä tuottojen ja kulujen jaksotuserät 18,6 M€ (22,2 M€).

*Vuoden 2015 oikaistut ostovelat sisältävät -3,8 M€ rahoitusleasingsopimusten oikaisuja konsernissa.

**Vuoden 2015 oikaistut siirtovelat sisältävät +9,7 M€ johdannaisten oikaisuja konsernissa ja +9,7 M€ johdannaisten oikaisuja emoyhtiössä.

Rahoitusleasingvelkojen erääntymisajat (1 000 €)

	Konserni			Emoyhtiö		
	2016	2015	2015	2016	2015	2015
	Raportoitu	Oikaistu	Oikaistu	Raportoitu	Oikaistu	Oikaistu
Rahoitusleasingvelkojen bruttomäärä - vähimmäisvuokrat erääntymisajoin						
Yhden vuoden kuluessa	18 412	0	17 283	10 057	0	9 835
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	73 840	0	76 770	41 085	0	49 964
Yli viiden vuoden kuluttua	175 184	0	134 417	150 922	0	114 674
Yhteensä	267 436	0	228 470	202 065	0	174 473
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	-1 102	0	-2 771	-114	0	-103
Rahoitusvelkojen nykyarvo	268 538	0	231 241	202 179	0	174 576

Rahoitusleasingvelkojen nykyarvo erääntyy seuraavasti

Yhden vuoden kuluessa	19 141	0	20 087	11 081	0	13 084
Vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	76 999	0	79 482	43 719	0	50 724
Yli viiden vuoden kuluttua	172 397	0	131 672	147 379	0	110 767
Yhteensä	268 538	0	231 241	202 179	0	174 576

20 Vastuusitoumukset (1 000 €)

	Konserni			Emoyhtiö		
	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015	2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015
Velat, joiden vakuudeksi on annettu emoyhtiön omavelkainen takaus						
Rahoitusleasingvelat	267 436	0	228 470	202 064	0	174 473
Annettujen vakuuksien arvo	4 272	0	5 371	4 272	0	5 371
Kenen puolesta annetut vakuudet:						
Omasta puolesta	4 272	0	5 371	0	0	0
Konserniyritysten puolesta	0	0	0	4 272	0	5 371
Muut annetut vakuudet						
Omasta puolesta						
Vuokravakuudet	170	137	137	0	0	0
Leasingvakuudet	2 760	8 240	2 869	0	0	0
Kiinnitykset kiinteistöön maanvuokrasopimukseen perustuen	6 100	6 100	6 100	6 100	6 100	6 100
Maankäyttövakuus	2 842	2 842	2 842	2 842	2 842	2 842
Urakka- ja sopimustakaukset	39 120	46 700	46 700	0	0	0
Muut annetut vakuudet	528	549	549	0	0	0
Omasta puolesta yhteensä	51 520	64 568	59 197	8 942	8 942	8 942
Konserniyritysten puolesta						
Vuokravakuudet	0	0	0	170	137	137
Leasingvakuudet	0	0	0	2 760	8 240	2 869
Urakka- ja sopimustakaukset	0	0	0	23 417	29 160	29 160
Muut annetut vakuudet	0	0	0	528	549	549
Konserniyritysten puolesta yhteensä	0	0	0	26 875	38 086	32 715
Muiden puolesta						
Lainavakuudet	45 651	48 581	48 581	45 651	48 581	48 581
Muiden puolesta yhteensä	45 651	48 581	48 581	45 651	48 581	48 581
Muut annetut vakuudet yhteensä	97 171	113 149	107 778	81 468	95 609	90 238
Annetut vakuudet yhteensä	101 443	113 149	113 149	85 740	95 609	95 609
Vuokravastuut						
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	3 208	3 189		1 213	995	
Myöhemmillä tilikausilla maksettavat	5 239	6 124		1 816	1 979	
Vuokravastuut yhteensä	8 447	9 313		3 029	2 974	
Leasingvastuut						
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	7 294	30 075	6 503	3 289	19 134	2 958
Myöhemmillä tilikausilla maksettavat	13 703	236 757	11 852	5 871	186 693	6 229
Leasingvastuut yhteensä	20 997	266 832	18 355	9 160	205 827	9 186

Leasingvastuut jaetaan taseeseen kirjattaviin rahoitusleasingvastuuihin ja muihin leasingvastuuihin, joita ei kirjata taseeseen. Rahoitusleasingvastuut koostuvat pääsääntöisesti junavaunujen ja ajoneuvojen leasingsopimuksista. Näiden leasingvastuiden sopimukset sisältävät ehdon leasingkohteen osto-optiosta ja/tai velvollisuuden ostajan nimeämisestä. Mikäli ostajaksi on jo sopimuksentekovaiheessa nimetty konsernin ulkopuolinen taho leasingvastuuta ei kirjata taseeseen.

Muut leasingvastuut koostuvat IT-laitteista ja ajoneuvoista. IT-laitteilla on enimmillään 5 vuoden leasingsopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja. Ajoneuvoleasingsopimukset ovat pääasiassa 3 vuoden sopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.

Eläkevastuut

VR Eläkesäätiön eläkevastuu oli 449,8 M€ vuoden 2016 lopussa ja se on katettu täysimääräisesti. VR Eläkesäätiö on ylikatteinen eli sillä on 1,25 kertaa enemmän varoja kuin vastuita. VR-Yhtymä Oy on vuokrannut VR Eläkesäätiöltä kaksi maa-aluetta 10 vuoden vuokrasopimuksella.

Muut vastuut

VR-Yhtymä Oy:n sekä Siemens Oy:n ja Siemens AG:n muodostaman yhteenliittymän välillä on 12.2.2014 tehty sopimus, jossa tilataan 80 sähköveturia, niihin liittyvä dokumentaatio, varaosia, työkaluja ja koulutusta. Sitoumuksen arvo oli 314,5 M€ allekirjoitushetkellä. Toimitukset tapahtuvat vuosina 2017-2026.

Lisäksi VR-Yhtymä Oy:n sekä Transtech Oy:n välillä on 31.3.2014 tehty sopimus, jossa tilataan 27 matkustajavaunua, niihin liittyvä dokumentaatio, varaosia, työkaluja ja koulutusta. Sitoumuksen arvo oli 86,8 M€ allekirjoitushetkellä. Toimitukset tapahtuvat vuosina 2016-2017.

21 Johdannaiset (1 000 €)

VR Group käyttää rahoituspolitiikkansa mukaisesti korko- ja hyödykejohdannaisia pienentämään korko- ja hyödykeriskejä, jotka johtuvat konsernin taseen rahoitusleasingveloista ja tulevista sähkö- ja polttoaineostoista.

Johdannaissopimukset kirjataan taseeseen tilinpäätöspäivän käypään arvoon kirjanpitolain 5:2a §:n mukaisesti. Johdannaisten käyvät arvot perustuvat havainnoitavissa oleviin arvoihin, joilla instrumentti voitaisiin joko myydä tai ostaa tilinpäätöspäivänä. Johdannaisten käyvät arvot määritellään alla esitellyllä tavalla.

Kaikkien johdannaisten käyvät arvot perustuvat vastapuolen antamiin tilinpäätöspäivän arvostushintoihin. Polttoaine- ja sähköjohdannaissopimusten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on laskettu tulevien kassavirtojen nykyarvona käyttäen tilinpäätöshetken korkoja.

VR Group käyttää koronvaihtosopimuksia pienentämään korkoriskiä vaihtuvakorkoisten maksuerien osalta koskien junavaunuja ja rahoitusleasingportfoliota, joka käsittää ajoneuvoja. Koronvaihtosopimukset ovat lyhennysohjelmallisia ja viimeisimmät erääntyvät vuoden 2034 aikana.

VR Group käyttää OTC-hyödykejohdannaisia, swappeja ja optioita, junissa käytettävän kevytpolttoöljyn hintariskin suojaamisessa. Markkina-arvo on laskettu käytetään 10PPM Ultra Low Sulphur Diesel-Cargoes CIF NWE-indeksiä.

VR Group käyttää OTC-hyödykejohdannaisia junissa käytettävän sähkön hintariskin hallinnassa. Markkina-arvona käytetään Nasdaq OMX:n noteeraamia sähköjohdannaishintoja.

VR Group soveltaa suojauslaskennan periaatteita tulevien kassavirtojen suojauksessa (rahavirtasuojaus). Tätä periaatetta sovelletaan polttoaine -ja sähköhintariskin sekä rahoitusleasing korkomaksujen suojauksessa.

Johdannaissopimusten käyvän arvon muutokset kirjataan taseeseen sidotun oman pääoman käyvän arvon rahastoon kun ne täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat tehokkaita. Mikäli suojauslaskennan soveltamisedellytykset eivät täyty tai suojaus ei ole tehokas, kirjataan käyvän arvon muutokset tuloslaskelman rahoituseriin. Kaikki johdannaissopimukset on todettu suojaaviksi VR Groupissa ja niiden käyvän arvon muutokset on kokonaisuudessaan kirjattu sidotun oman pääoman käyvän arvon rahastoon. Suojauksen tehokkuutta testataan vuosittain vuosittain herkkyysanalyysillä. Herkkyysanalyysillä mitataan suojauksen ja suojattavan kohteen arvoa kun markkinahinta nuosee yksikköhinnan kautta tai prosentuaalisesti.

Johdannaissopimusten käypien arvojen hierarkian tasot jaetaan kolmeen eri tasoon riippuen niiden arvostuskäytännöstä. VR Groupin johdannaiset on arvostettu ainoastaan hierarkiataason 2 mukaisesti koska käyvät arvot perustuvat vastapuolen hintoihin, jotka ovat havainnoitavissa markkinoilla.

Konserni	Nimellisarvo	2016			Nimellisarvo	2015		
		Käyvät arvot		Netto		Käyvät arvot		Netto
		Positiiviset	Negatiiviset			Positiiviset	Negatiiviset	
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	259 048	0	-46 716	-46 716	274 798	0	-42 536	-42 536
Hyödykejohdannaiset								
Öljyjohdannaiset, tonnia	5 400	289	0	289	7 200	0	-1 227	-1 227
Sähköjohdannaiset, MWh	2 030 653	3 536	-3 355	181	1 582 694	60	-17 180	-17 120
Hyödykejohdannaiset yhteensä		3 824	-3 355	469		60	-18 406	-18 347
Suojauslaskennassa olevat erät yhteensä		3 824	-50 071	-46 246		60	-60 942	-60 882
Suojauslaskennan ulkopuoliset erät yhteensä		0	0	0		0	0	0
Johdannaiset yhteensä		3 824	-50 071	-46 246		60	-60 942	-60 882

Emoyhtiö	Nimellisarvo	2016			Nimellisarvo	2015		
		Käyvät arvot		Netto		Käyvät arvot		Netto
		Positiiviset	Negatiiviset			Positiiviset	Negatiiviset	
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset	259 048	0	-46 716	-46 716	274 798	0	-42 536	-42 536
Hyödykejohdannaiset								
Öljyjohdannaiset, tonnia	5 400	289	0	289	7 200	0	-1 227	-1 227
Sähköjohdannaiset, MWh	2 030 653	3 536	-3 355	181	1 582 694	60	-17 180	-17 120
Hyödykejohdannaiset yhteensä		3 824	-3 355	469		60	-18 406	-18 347
Suojauslaskennassa olevat erät yhteensä		3 824	-50 071	-46 246		60	-60 942	-60 882
Suojauslaskennan ulkopuoliset erät yhteensä		0	0	0		0	0	0
Johdannaiset yhteensä		3 824	-50 071	-46 246		60	-60 942	-60 882

22 Riita-asiat

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) on antanut 25.1.2016 Oy Pohjolan Liikenne Ab:ta ja VR-Yhtymä Oy:tä koskevan seuraamusmaksuesityksen markkinaoikeudelle. Seuraamusmaksun määräksi KKV on esittänyt 5.790.000 euroa. KKV:n esitys on markkinaoikeuden käsittelyssä ja asiassa järjestetään suullinen käsittely tammi-helmikuussa 2017. Oy Pohjolan Liikenne Ab ja VR-Yhtymä Oy kiistävät kaikki KKV:n väitteet ja seuraamusmaksuesityksen. Tämän vuoksi seuraamusmaksuesitystä ei ole huomioitu tilinpäätöksessä.

Konsernilla ei ole muita merkittäviä riita-asioita.

23 Konsernin tunnusluvut

		2016	Raportoitu 2015	Oikaistu 2015	2014	2013	2012
Toiminnan laajuus							
Liikevaihto	M€	1 187	1 231	1 231	1 367	1 421	1 438
Tase	M€	2 002	1 801	2 029	1 877	1 809	1 774
Bruttoinvestoinnit*	M€	123	90	120	120	157	122
- suhteessa liikevaihtoon	%	10,3	7,3	9,7	8,8	11,0	8,5
Henkilöstö keskimäärin		7 898	8 615	8 615	9 689	10 234	11 080
Kannattavuus							
Liikevoitto	M€	43,3	65,4	65,4	90,4	70,6	52,4
- suhteessa liikevaihtoon	%	3,6	5,3	5,3	6,6	5,0	3,6
Tulos	M€	21,2	50,0	50,0	67,6	65,3	38,8
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	2,8	4,5	4,5	5,9	4,8	3,9
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	1,6	3,5	3,5	4,5	4,5	2,9
Vakavaraisuus							
Omavaraisuusaste	%	68,8	83,5	71,1	82,5	83,5	82,2
Maksuvalmius							
Quick Ratio		2,1	2,4	2,1	2,2	2,0	1,7

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Sijoitettu pääoma	=	Taseen loppusumma - korottomat velat
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	=	$\frac{\text{(Tulos ennen veroja + korko- ja muut rahoituskulut)*100}}{\text{Sijoitettu pääoma (kauden keskiarvo)}}$
Oman pääoman tuotto (ROE)	=	$\frac{\text{(Tulos ennen veroja - tuloverot ja laskennallisten verojen muutos)*100}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus (kauden keskiarvo)}}$
Omavaraisuusaste	=	$\frac{\text{(Oma pääoma + vähemmistöosuus)*100}}{\text{Taseen loppusumma - saadut lyhyt- ja pitkäaikaiset ennakot}}$
Quick Ratio	=	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus (pl. pitkäaikaiset saamiset) - osatuloutussaamiset}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut lyhytaikaiset ennakot}}$

*Bruttoinvestoinnit sisältävät leasinginvestoinnit vuodesta 2016. Oikaistu 2015-luku sisältää myös leasinginvestoinnit.

Helsingissä 2. päivänä maaliskuuta 2017

Hannu Syrjänen
Hallituksen puheenjohtaja

Riku Aalto

Liisa Rohweder

Jarmo Kilpelä

Maija Strandberg

Tuija Soanjärvi

Heikki Allonen

Roberto Lencioni

Rolf Jansson
Toimitusjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 2. päivänä maaliskuuta 2017

Ernst & Young Oy
Tilintarkastusyhteisö

Mikko Ryttilahti, KHT, JHT

Tilintarkastuskertomus

VR-Yhtymä Oy:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet VR-Yhtymä Oy:n (y-tunnus 1003521-5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa. Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus

on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aiheutta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen sisältyvän informaation. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea toimintakertomukseen sisältyvä informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko toimintakertomukseen sisältyvä informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomukseen sisältyvässä informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 2. maaliskuuta 2017

Ernst & Young Oy
tilintarkastusyhteisö

Mikko Rytilahti
KHT, JHT

VR-Yhtymä Oy:n hallintoneuvoston lausunto

VR-Yhtymä Oy:n hallintoneuvosto on tänään pitämässään kokouksessa käsitellyt yhtiön tilikaudelta 1.1.–31.12.2016 laaditun tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä tilintarkastajien antaman tilintarkastuskertomuksen.

Hallintoneuvosto on päättänyt lausuntonaan esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tuloslaskelma ja tase sekä konsernituloslaskelma ja konsernitase vahvistetaan ja että tilinpäätöksen osoittaman voiton suhteen toimitaan hallituksen esityksen mukaisesti.

Hallintoneuvosto toteaa, että sen tekemiä päätöksiä ja antamia ohjeita on noudatettu ja että hallintoneuvosto on saanut yhtiön hallitukselta ja toimitusjohtajalta tarpeelliseksi katsomansa tiedot.

Helsingissä 2. päivänä maaliskuuta 2017

Ville Tavio
puheenjohtaja

Timo Korhonen
varapuheenjohtaja

Touko Aalto

Thomas Blomqvist

Lauri Ihalainen

Elsi Katainen

Kalle Jokinen

Joonas Leppänen

Outi Mäkelä

Arto Pirttilahti

Riikka Slunga-Poutsalo

Katja Taimela